

Projekta ziņojums

Latvijas iedzīvotāju attieksme un informētība par īpaši bīstamajām ķīmiskajām vielām izstrādājumos

Biedrība "Baltijas Vides Forums"

Autore: Līga Stokmane-Blaua

Rīga, 2022

Saturs

Ievads.....	3
1. Aptaujas apraksts	4
1.1. Respondentu profils	4
2. Rezultāti.....	5
2.1. Interese par bīstamo ķīmisko vielu ietekmi uz vidi un veselību	6
2.2. Satraukums par bīstamu ķīmisku vielu klātbūtni ikdienā lietojamās precēs	7
2.3. Informētība par bīstamo ķīmisko vielu klātbūtni produktos.....	7
2.4. Informācija par bīstamo ķīmisko vielu ietekmi uz vidi un veselību	8
2.5. Sastāvs un produktu marķējums	8
2.6. Informācijas pieprasījumi tirgotājiem vai ražotājiem par bīstamajām ķīmiskajām vielām precēs.....	9
2.7. Gatavība iesaistīties.....	10
2.8. Interese par bīstamo ķīmisko vielu klātbūtni precēs.....	10
2.9. Informācijas nodrošināšanas pienākums	11
2.10. Iedzīvotāju rīcība	12
3. Sabiedriskā doma Eiropas Savienībā	13
Pielikums.....	14

Pētījums veikts projekta “Augsta riska ķīmiskās vielas izstrādājumos Latvijā” ietvaros (Nr.1-08/183/2020).

Ievads

Saskare ar ķīmiskām vielām var ietekmēt gan cilvēku veselību, gan vidi. Salīdzinot ar laiku pirms dažiem desmitiem gadu, kad ķīmiskais piesārņojums bija ļoti pamanāms, pašlaik Eiropas Savienībā tiek nodrošināta daudz labāka aizsardzība pret daudzām kaitīgām vielām. Tomēr laikposmā no 1950. līdz 2000. gadam globālais ķīmisko vielu ražošanas apjoms ir palielinājies vairāk nekā 50 reizi un pasaulē katru dienu tiek reģistrētas daudzas jaunas ķīmiskas vielas. Vienlaikus pastāv bažas par riskiem, kurus rada vairāku ķīmisku vielu vienlaicīga iedarbība, kas individuālā ķīmisko vielu novērtēšanas laikā parasti netiek aplūkota. Ir zināms, ka atsevišķas iedzīvotāju grupas, piemēram, bērni un cilvēki, kas slimo ar hroniskām slimībām, ir neaizsargātāki pret ķīmiskajām vielām salīdzinājumā ar pārējiem iedzīvotājiem. Turklāt ne visām ķīmiskajām vielām ir tūlītēja ietekme, bet tās var izraisīt slimības daudz vēlākā dzīves posmā kā, piemēram, endokrīnos traucējumus, kuri rada auglības samazināšanos, paaugstina holesterīna līmeni un noved pie aptaukošanās. Dažas ķīmiskās vielas ietekmē veselību ļoti mazās devās, bet citas nemanāmi uzkrājas un izraisa veselības traucējumus, sasniedzot kritisko līmeni.¹

Sabiedrības viedoklis svarīgs dažādu procesu novērtēšanai, jo iedzīvotāji ir, gan būtisks elements dažādu politiku ieviešanā, gan iedzīvotāju zināšanas par dažādiem veselības riskiem var uzlabot viņu dzīves kvalitāti. Tādi jēdzieni kā “ķīmiskās vielas” nereti izskan saistībā ar vides piesārņojuma riskiem vai avārijas noplūdēm, bet ne vienmēr šis jēdziens asociējas ar tādām ikdienā lietotām precēm kā apģērbs, mēbeles, elektrotehnika. Sabiedrības viedokļa noskaidrošanai par vides aspektiem līdz šim ir veiktas dažas anketēšanas, bet, piemēram, Eiropas Komisijas 2019. gada pētījumā “Eiropiešu attieksme pret vidi”² bīstamās ķīmiskās vielas iekļautas vien divos anketas jautājumos. Arī 2018. gadā veiktais projekta AskREACH pētījums 14 Eiropas valstīs norādīja, ka informētība par “tiesībām zināt”, kas paredzēta REACH regulas 33. panta 2. punktā, ir zema.³ Vienlaikus noskaidrots, ka patērētāji savas informētības paaugstināšanā ir ieinteresēti izmantot praktiskus risinājumus.

¹Ķīmiskās vielas Eiropā – izpratne par ietekmi uz cilvēku veselību un vidi

<https://www.eea.europa.eu/lv/articles/kimiskas-velas-eiropa-2013-izpratne>

² Special Eurobarometer 501 *Attitudes of European citizens towards the environment*, December 2019, Latvia

³ <https://www.askreach.eu/consumer-survey-shows-europeans-highly-concerned-about-the-presence-of-problematic-chemicals-in-articles/>

1. Aptaujas apraksts

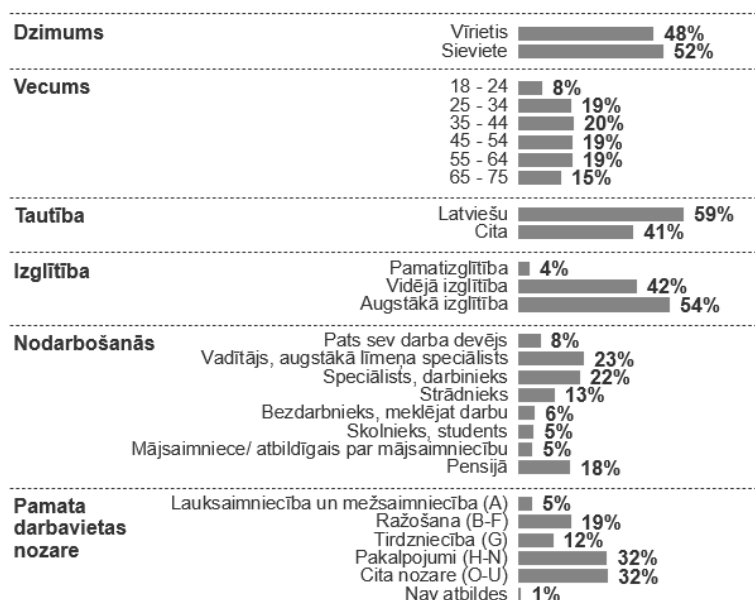
Šīs aktivitātes mērķis bija veikt nacionāli reprezentatīvu sabiedriskās domas aptauju, lai novērtētu sabiedrības informētību, ieinteresētību un gatavību iesaistīties aktivitātes, kas saistītas ar iedzīvotāju attieksmi un informētību par īpaši bīstamajām ķīmiskajām vielām izstrādājumos. Sagaidāms, ka aptaujas rezultāti sniegs priekšstatu par Latvijas iedzīvotāju informētību un ieinteresētību par īpaši bīstamajām ķīmiskajām vielām izstrādājumos. Aptaujas mērķauditorija bija Latvijas iedzīvotāji vecumā no 18 līdz 75 gadiem, tajā piedalījās 1000 respondenti (izlase nacionāli reprezentatīva mērķa grupai). Aptaujāšana norisinājās tiešsaistes intervijās internetā (*Computer Assisted Web Interviews*), un vidējais interviju garums bija 6,8 minūtes. Sabiedriskā aptauja tika veikta 2022. gada 25. un 26. janvārī.

Aptaujā tika noskaidrota arī iedzīvotāju gatavība pašiem veikt darbības - piemēram, pievērst vairāk uzmanības izstrādājumu izcelsmei, jautāt ražotājam vai tirgotājam par izstrādājuma sastāvu utt. Aptaujā tika ietverti 10 saturiskie jautājumi, lai maksimāli atspoguļotu respondentu patieso informētības un gatavības iesaistīties līmeni, jo nereti cilvēkiem, atbildot par ikdienas paradumiem, ir tieksme idealizēt savas aktivitātes.

Aptauju pēc iepriekš sagatavotiem jautājumiem veica SIA "TNS Latvija" – KANTAR. Aptaujas (1. pielikums) jautājumu sagatavošanu veica Baltijas Vides Forums, saskaņojot tās saturu ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Vides aizsardzības departamenta Piesārņojuma novēršanas nodaļu. Intervijas tika veiktas laika posmā 2022. gada janvāris – marts.

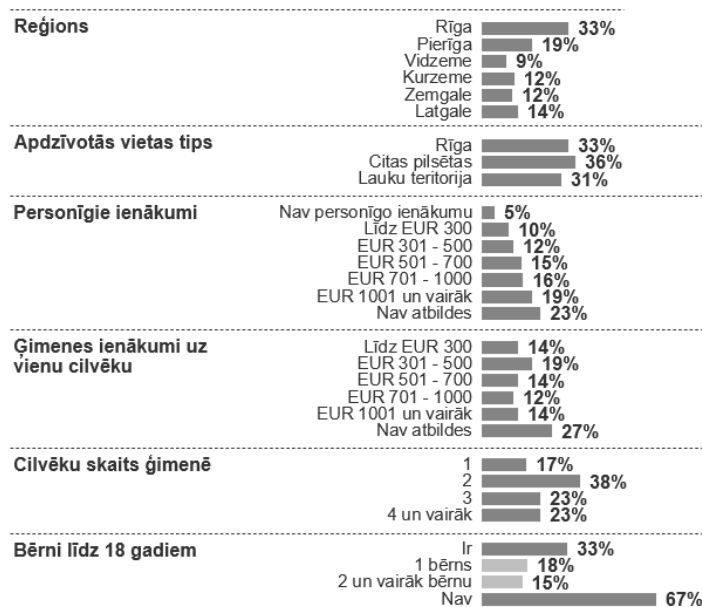
1.1. Respondentu profils

Sabiedriskās aptaujas respondenti bija Latvijas iedzīvotāji vecumā no 18 līdz 75 gadiem. Daudzos demogrāfiskajos rādītājos redzams vienmērīgs respondentu sadalījums (1.attēls).

1.attēls. Respondentu profils – demogrāfija un nodarbinātība

1000 respondentu vidū vērojams vienlīdzīgs dzimumu sadalījums – 52% sievietes un 48% vīriešu, arī vecuma grupas aptveras vienlīdzīgi, nedaudz zemāka aktivitāte vērojama vienīgi jauniešu vidū (2.attēls). Lielākā daļa respondentu ģimenē runā latviešu valodā (59%). Pārliecinoši lielākajai respondentu daļai ir iegūta vismaz vidējā izglītība (96%, no kuriem tikai vidējā izglītība – 42%, bet augstākā 54%). Lielākā daļa respondentu ir darba ņēmēji (58%). Aptaujātie respondenti strādā dažādās nozarēs, nav izteikta dominējošā sfēra.

2.attēls. Respondentu profils – dzīvesvieta, ienākumi un ģimenes lielums
 Salīdzinoši vairāk respondentu pārstāv Rīgas un Pierīgas teritorijas (kopā 51%), bet kopumā ir pārstāvēti visi Latvijas vēsturiskie novadi. Lielākā daļa aptaujāto dzīvo pilsētās (69%), no tiem Rīgā 33%, citās pilsētās 36%. Ienākumu ziņā pārstāvēti gan iedzīvotāji ar ļoti zemiem, gan vidējiem un augstiem ienākumiem. Vairums respondentu ģimenē dzīvo kopā ar vēl vismaz vienu cilvēku. Lielākajai daļai respondentu (67%) nav bērnu līdz 18 gadu vecumam.

2. Rezultāti

Latvijas iedzīvotāju vecumā no 18 līdz 75 gadiem interese par bīstamo ķīmisko vielu ietekmi uz vidi un veselību ir salīdzinoši augsta: 9% interesējas regulāri, 43% interesējas nedaudz/ šad un tad, bet 27% atzīst, ka interesējas tikai tad, kad parādās kāda nacionāla/ globāla mēroga aktualitāte. Par bīstamo ķīmisko vielu ietekmi uz vidi un veselību intereses nav 17% Latvijas iedzīvotāju. To iedzīvotāju vidū, kas interesējas par bīstamo ķīmisko vielu ietekmi uz vidi un veselību, salīdzinoši biežāk ir gados vecāki iedzīvotāji (55-75 g.v.), pensionāri, kā arī ļaudis ar augstāko izglītību.

Lielā daļā Latvijas iedzīvotāju uzskata, ka ir ne pārāk labi informēti vai vispār nav informēti par bīstamo ķīmisko vielu klātbūtni dažādos produktos. Ne pārāk labi informēti vai neinformēti Latvijas iedzīvotāji ir par bīstamo ķīmisko vielu klātbūtni šādos produktos: rotaslietas (73% iedzīvotāju uzskata sevi par ne pārāk labi informētiem vai neinformētiem), mēbeles (69%), mājas tekstilizstrādājumi (67%), gultasveļa (67%).

Salīdzinoši neliels skaits – vien 6% Latvijas iedzīvotāju – ir pieprasījuši informāciju tirgotājiem vai ražotājiem par bīstamajām ķīmiskajām vielām precēs. Turklāt trešā daļa iedzīvotāju, kas ir pieprasījuši informāciju tirgotājiem vai ražotājiem par bīstamajām ķīmiskajām vielām precēs, nav saņēmuši atbildi.

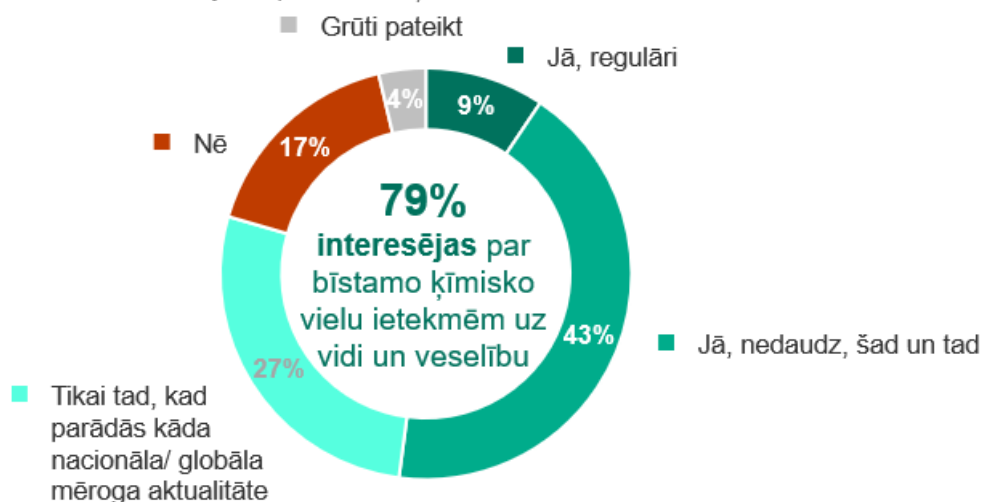
Situācijā, kad rodas aizdomas, ka prece varētu saturēt bīstamas ķīmiskās vielas, Latvijas iedzīvotāji meklētu informāciju par līdzīgām precēm (44%), kā arī konsultētos ar pārdevēju vai ražotāju (41%).

Ja tirdzniecības vietā būtu nodrošināta informācija, ka prece nesatur bīstamas ķīmiskas vielas, bet tas sadārdzinātu produktu – iedzīvotāju attieksme ir neviennozīmīga. 37% Latvijas iedzīvotāju noteikti vai drīzāk ir gatavi maksāt vairāk par precī, ja tirdzniecības vietā būtu nodrošināta informācija, ka tā nesatur bīstamas ķīmiskās vielas. Savukārt 35% ir pretējās domās, un drīzāk vai noteikti nav gatavi maksāt vairāk par precī šādas informācijas dēļ. Salīdzinoši biežāk ir gatavi maksāt vairāk tie iedzīvotāji, kuri regulāri interesējas par bīstamo ķīmisko vielu ietekmi uz vidi un veselību, savukārt nav gatavi maksāt vairāk tie, kuri par šo tematu neinteresējas.

2.1. Interese par bīstamo ķīmisko vielu ietekmi uz vidi un veselību

Latvijas iedzīvotāju vecumā no 18 līdz 75 gadiem interese par bīstamo ķīmisko vielu ietekmi uz vidi un veselību ir salīdzinoši augsta: 9% interesējas regulāri, 43% interesējas nedaudz/ šad un tad, bet 27% atzīst, ka interesējas tikai tad, kad parādās kāda nacionāla/ globāla mēroga aktualitāte (3. attēls).

Q1. Vai Jūs interesējaties par bīstamo ķīmisko vielu ietekmēm uz vidi un veselību?

Bāze: Visi respondenti, n=1000

3.attēls. Interese par bīstamo ķīmisko vielu ietekmi uz vidi un veselību

Par bīstamo ķīmisko vielu ietekmi uz vidi un veselību intereses nav 17% Latvijas iedzīvotāju. To iedzīvotāju vidū, kas interesējas par bīstamo ķīmisko vielu ietekmi uz vidi un veselību, salīdzinoši biežāk ir gados vecāki iedzīvotāji (55-75 g.v.), pensionāri, kā arī ļaudis ar augstāko izglītību.

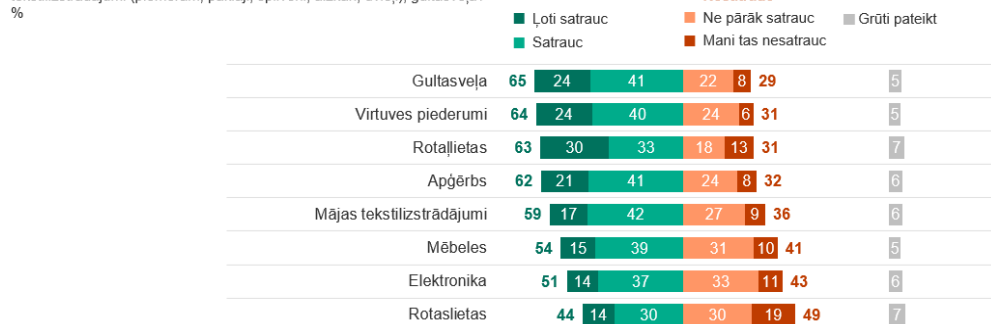
Intereses par bīstamo ķīmisko vielu ietekmi uz vidi un veselību salīdzinoši biežāk nav: 25-44 g.v., tirdzniecības nozarē (NACE G) strādājošajiem, kā arī tiem, kuru ģimenē ir 4 un vairāk cilvēku.

2.2. Satraukums par bīstamu ķīmisku vielu klātbūtni ikdienā lietojamās precēs

Ļoti satraukti vai satraukti Latvijas iedzīvotāji galvenokārt ir par bīstamu ķīmisku vielu klātbūtni gultasveļā (65%), virtuves piederumos (64%), rotaļlietās (63%) un apģērbā (62%).

Sievietes kopumā ir vairāk norūpējušās par bīstamu ķīmisku vielu klātbūtni ikdienā lietojamās precēs. Viņas salīdzinoši biežāk nekā vīriešus ļoti satrauc vai satrauc bīstamu ķīmisku vielu klātbūtne šādās ikdienā lietojamās precēs: rotaļlietas, apģērbs, mājas tekstilizstrādājumi, elektronika, rotaslietas (4.attēls).

Q2. Vai Jūs satrauc bīstamu ķīmisku vielu klātbūtne ikdienā lietojamās precēs, piemēram, apģērbs, rotaļlietas, elektronika, virtuves piederumi, mēbeles, rotaslietas, mājas tekstilizstrādājumi (piemēram, paklāji, spilveni, aizkari, dvieļi), gultasveļa?

Bāze: Visi respondenti, n=1000

4.attēls. Satraukums par bīstamu ķīmisku vielu klātbūtni ikdienā lietojamās precēs

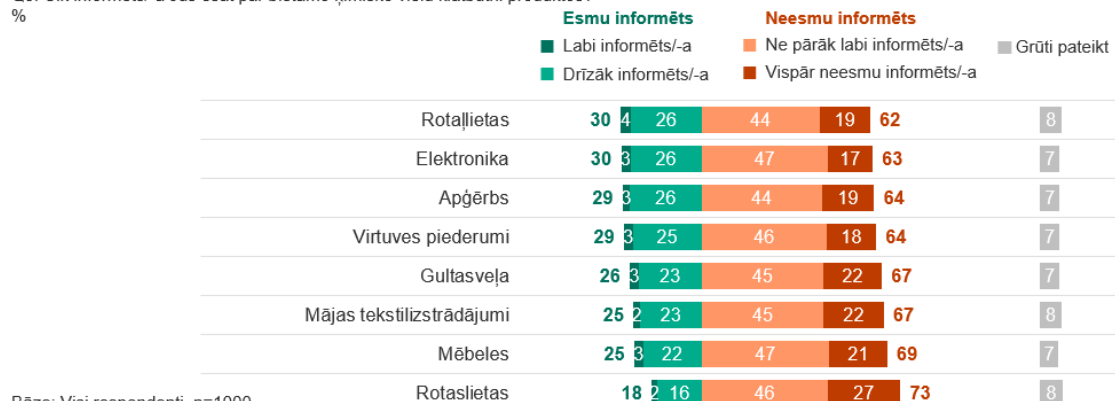
Savukārt gados jaunus iedzīvotājus (18-24 g.v.) salīdzinoši biežāk ne pārāk satrauc vai nesatrauc bīstamu ķīmisku vielu klātbūtne šādās ikdienā lietojamās precēs: apģērbs, rotaļlietas, virtuves piederumi, mēbeles, mājas tekstilizstrādājumi, gultasveļa.

Salīdzinoši biežāk savu satraukumu par bīstamu ķīmisku vielu klātbūtni ikdienā lietojamās precēs pauž ļaudis, kuri regulāri vai nedaudz/ šad un tad interesējas par bīstamo ķīmisko vielu ietekmi uz vidi un veselību.

2.3. Informētība par bīstamo ķīmisko vielu klātbūtni produktos

Liela daļa Latvijas iedzīvotāju uzskata, ka ir ne pārāk labi informēti vai vispār nav informēti par bīstamo ķīmisko vielu klātbūtni dažādos produktos (5.attēls). Ne pārāk labi informēti vai neinformēti Latvijas iedzīvotāji ir par bīstamo ķīmisko vielu klātbūtni šādos produktos: rotaslietas (73% iedzīvotāju uzskata sevi par ne pārāk labi informētiem vai neinformētiem), mēbeles (69%), mājas tekstilizstrādājumi (67%), gultasveļa (67%).

Q3. Cik informēts/-a Jūs esat par bīstamo ķīmisko vielu klātbūtni produktos?

Bāze: Visi respondenti, n=1000

5. attēls. Informētība par bīstamo ķīmisko vielu klātbūtni produktos

Mazāk nekā viena trešdaļa Latvijas iedzīvotāju uzskata sevi par labi informētiem vai drīzāk informētiem attiecībā uz bīstamo ķīmisko vielu klātbūtni dažādos produktos. Augstāka informētība ir par bīstamo ķīmisko vielu klātbūtni šādos produktos: rotaļlietas (30% iedzīvotāju uzskata sevi par labi vai drīzāk labi informētiem), elektronika (30%), apģērbs (29%), virtuves piederumi (29%).

Sevi par informētiem salīdzinoši biežāk uzskata iedzīvotāji, kuri regulāri vai nedaudz/ šad un tad interesējas par bīstamo ķīmisko vielu ietekmi uz vidi un veselību.

2.4. Informācija par bīstamo ķīmisko vielu ietekmi uz vidi un veselību

Aptuveni puse Latvijas iedzīvotāju informāciju par bīstamo ķīmisko vielu ietekmēm uz vidi un veselību iegūst no medijiem (par ietekmi uz vidi – 47%, par ietekmi uz veselību – 46%) (6.attēls). Nākamie populārākie informācijas ieguves kanāli ir interneta portāli (attiecīgi 36% un 37%) un sociālie mediji (attiecīgi 23% un 25%).

Bāze: Visi respondenti, n=1000

6.attēls. Informācija par bīstamo ķīmisko vielu ietekmi uz vidi un veselību

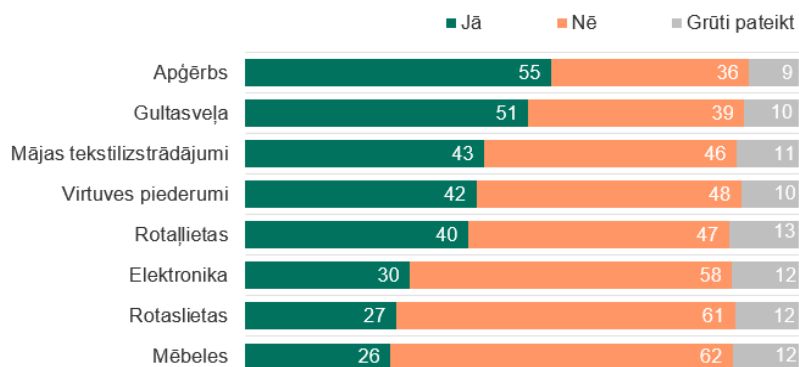
18-24 g.v. šo informāciju salīdzinoši biežāk iegūst mācību iestādē.

Tie, kuri regulāri interesējas par bīstamo ķīmisko vielu ietekmi uz vidi un veselību, salīdzinoši biežāk informāciju iegūst arī no tirgotājiem/ ražotājiem, darbā/ profesionālajā vidē, kā arī no nevalstiskajām organizācijām (NVO).

2.5. Sastāvs un produktu marķējums

Aptuveni puse Latvijas iedzīvotāju skatās un interesējas par sastāvu un produktu marķējumu apģērbam (55%) un gultasveļai (51%) (7.attēls). Nākamās patēriņa preču grupas, par kuru sastāvu un produktu marķējumu interesējas iedzīvotāji, ir: mājas tekstila izstrādājumi (43%), virtuves piederumi (42%) un rotaļlietas (40%). Salīdzinoši zemāka interese par sastāvu un produktu marķējumu ir šādām preču grupām: elektronika (30%), rotaslietas (27%) un mēbeles (26%).

Q5. Vai Jūs skatāties un interesējaties par sastāvu un produktu marķējumu šādām ikdienas patēriņa preču grupām?
%

Bāze: Visi respondenti, n=1000

7. attēls. Sastāvs un produktu marķējums

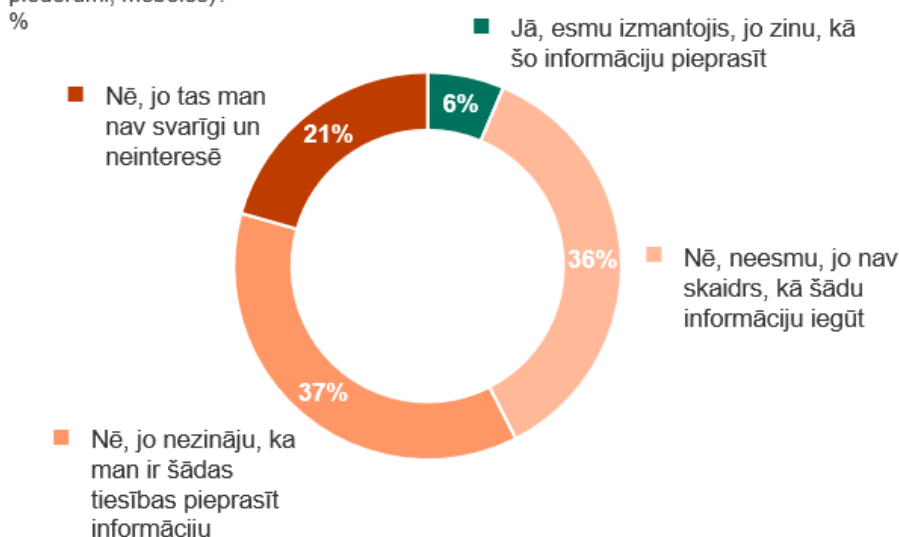
Sievietes salīdzinoši biežāk nekā vīrieši interesējas par sastāvu un produktu marķējumu šādām ikdienas patēriņa preču grupām: apģērbs, gultasveļa, rotaļlietas un rotaslietas.

Tie, kuri regulāri interesējas par bīstamo ķīmisko vielu ietekmi uz vidi un veselību, salīdzinoši biežāk skatās un interesējas par sastāvu un produktu marķējumu dažādām ikdienas patēriņa preču grupām.

2.6. Informācijas pieprasījumi tirgotājiem vai ražotājiem par bīstamajām ķīmiskajām vielām precēs

Salīdzinoši neliels skaits – vien 6% Latvijas iedzīvotāju – ir pieprasījuši informāciju tirgotājiem vai ražotājiem par bīstamajām ķīmiskajām vielām precēs (8.attēls).

Q6. Vai Jūs esat izmantojis/-usi savas tiesības pieprasīt informāciju tirgotājiem (piemēram, jautāt pārdevējam, sūtīt pieprasījumu) vai ražotājiem par bīstamajām ķīmiskajām vielām precēs (piemēram, tādās ikdienas lietošanas precēs kā apģērbs, rotaļlietas, elektronika, virtuves piederumi, mēbeles)?

Bāze: Visi respondenti, n=1000

8. attēls. Informācijas pieprasījumi tirgotājiem vai ražotājiem par bīstamajām ķīmiskajām vielām precēs

Salīdzinoši biežāk tie ir bijuši iedzīvotāji, kuri regulāri interesējas par bīstamo ķīmisko vielu ietekmi uz vidi un veselību. Aptuveni trešā daļa (36%) nav pieprasījuši informāciju tirgotājiem vai ražotājiem par bīstamajām ķīmiskajām vielām precēs, jo viņiem nav skaidrs, kā šādu informāciju iegūt. Salīdzinoši biežāk tie ir bijuši 55-64 g.v. Latvijas iedzīvotāji.

37% nav zinājuši, ka viņiem ir šādas tiesības pieprasīt informāciju. Salīdzinoši biežāk – sievietes, kā arī 25-34 g.v. Latvijas iedzīvotāji.

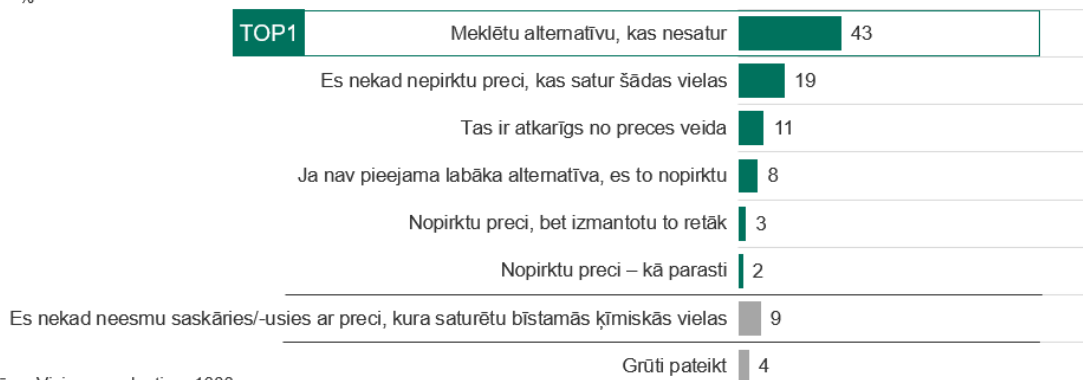
«Nē, jo tas man nav svarīgi un neinteresē», atzīst piektā daļa Latvijas iedzīvotāju (21%). Salīdzinoši biežāk – vīrieši, kā arī gados jauni cilvēki (18-24 g.v.) un iedzīvotāji, kuri neinteresējas par bīstamo ķīmisko vielu ietekmēm uz vidi un veselību.

No 1000 respondentiem 64 līdz šim bija nosūtījuši informācijas pieprasījumu ražotājam vai tirgotājam par bīstamajām ķīmiskajām vielām precēs. No šiem aptaujātajiem 66% saņēma atbildi uz savu pieprasījumu. Atbildi nesaņēma 34% no šīs apakšgrupas respondentiem (n=64).

2.7. Gatavība iesaistīties

Aptuveni 2/5 jeb 43% Latvijas iedzīvotāju meklētu alternatīvu, ja uzzinātu, ka plānotais pirkums satur bīstamās ķīmiskās vielas (9.attēls). Piektā daļa (19%) apgalvo, ka nekad nepirktu preci, kas satur šādas vielas, savukārt 11% atzīst, ka lēmums iegādāties preci, kas satur bīstamās ķīmiskās vielas, ir atkarīgs no preces veida.

Q7. Ko Jūs darītu, ja uzzinātu, ka prece, ko plānojat iegādāties, satur bīstamās ķīmiskās vielas? Lūdzu, izvēlies vienu atbildes variantu %

Bāze: Visi respondenti, n=1000

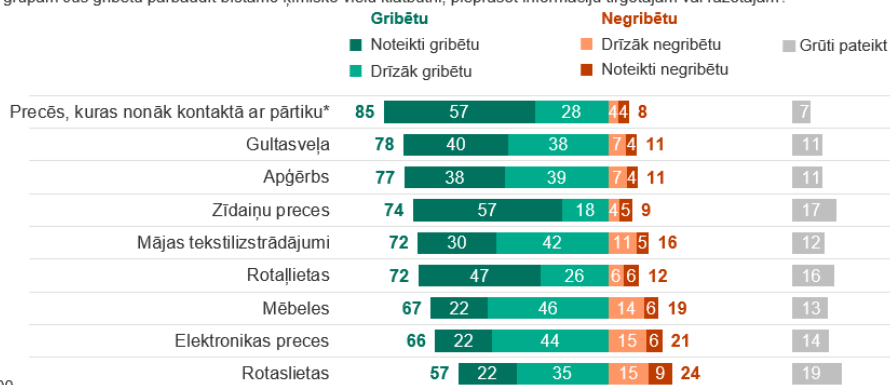
9. attēls. Gatavība iesaistīties

Salīdzinoši biežāk atteiktos no šādas preces iegādes – 55-75 g.v. Latvijas iedzīvotāji, ļaudis ar zemākiem ģimenes un personīgajiem ienākumiem (EUR 301 – 500), kā arī Latgalē dzīvojošie un iedzīvotāji, kuri regulāri interesējas par bīstamo ķīmisko vielu ietekmi uz vidi un veselību. Tie Latvijas iedzīvotāji, kuri saka, ka nekad nav saskārušies ar šādām precēm, salīdzinoši biežāk atzīst, ka neinteresējas par bīstamo ķīmisko vielu ietekmi uz vidi un veselību.

2.8. Interese par bīstamo ķīmisko vielu klātbūtni precēs

Vairākums Latvijas iedzīvotāju (85%) noteikti vai drīzāk gribētu pārbaudīt bīstamo ķīmisko vielu klātbūtni, pieprasot informāciju tirgotājam vai ražotājam, par precēm, kuras nonāk kontaktā ar pārtiku (piemēram, ūdens pudeles, virtuves piederumi, ēdiena uzglabāšanas kārbas utt.) (10.attēls). Tāpat augsta interese par bīstamo ķīmisko vielu klātbūtni ir attiecībā uz šādiem produktiem: gultasveļa, apģērbs, zīdaiņu preces, mājas tekstilizstrādājumi un rotaļlietas.

Q8. Kurām preču grupām Jūs gribētu pārbaudīt bīstamo ķīmisko vielu klātbūtni, pieprasot informāciju tirgotājam vai ražotājam?
%

Bāze: Visi respondenti, n=1000

*Precēs, kuras nonāk kontaktā ar pārtiku (piemēram, ūdens pudeles, virtuves piederumi, ēdiena uzglabāšanas kārbas utt.)

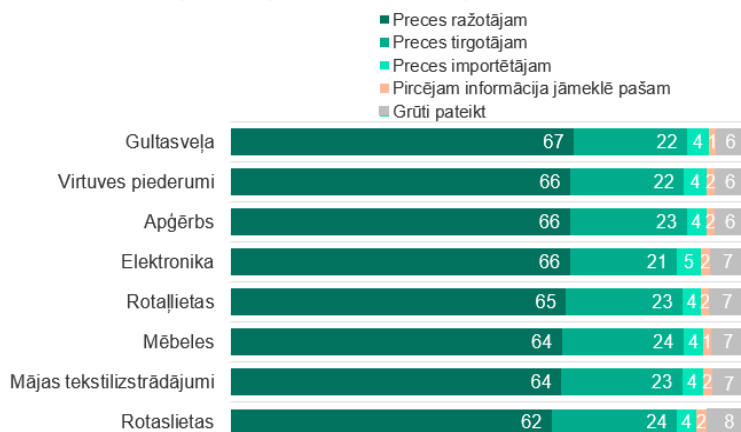
10. attēls. Interese par bīstamo ķīmisko vielu klātbūtni precēs

Var novērot sakarību, ka interese par kādu noteiktu preču grupu ir iedzīvotājiem, kuriem ar šo preču grupu ir biežāks kontakts. Piemēram, gados jaunāki iedzīvotāji atzīst, ka viņiem nav intereses par rotaļlietām, zīdaiņu precēm un apģērbu. Savukārt sievietes salīdzinoši biežāk izrāda interesi par bīstamo ķīmisko vielu klātbūtni rotaslietās un zīdaiņu pārtikā, bet vecuma grupa 55-64 g.v. salīdzinoši biežāk interesējas par bīstamo ķīmisko vielu klātbūtni apģērbā, mēbelēs un mājas tekstilizstrādājumos. Kopumā salīdzinoši biežāk interesi par bīstamu ķīmisko vielu klātbūtni pauž ļaudis, kuri regulāri vai nedaudz/ šad un tad interesējas par bīstamo ķīmisko vielu ietekmi uz vidi un veselību.

2.9. Informācijas nodrošināšanas pienākums

Vairums Latvijas iedzīvotāju uzskata, ka pieejamā informācija par to, ka precēs (piemēram, gultasveļa, virtuves piederumi, apģērbs u.c.) var atrasties bīstamas ķīmiskās vielas, galvenokārt būtu jānodrošina preces ražotājam (11.attēls). Savukārt aptuveni piektā daļa pauž viedokli, ka šīs funkcijas būtu jāuzņemas preces tirgotājam. Salīdzinoši pavisam neliela daļa Latvijas iedzīvotāju uzskata, ka šāda informācija pircējam būtu jāmeklē pašam.

Q9. Kam, Jūsaprāt, galvenokārt būtu jānodrošina pieejama informācija par to, ka tādās precēs kā apģērbs, rotaļlietas, elektronika, virtuves piederumi, mēbeles, rotaslietas, mājas tekstilizstrādājumi (piemēram, paklāji, spilveni, aizkari, dvieļi), gultasveļa var atrasties bīstamas ķīmiskās vielas?
%

Bāze: Visi respondenti, n=1000

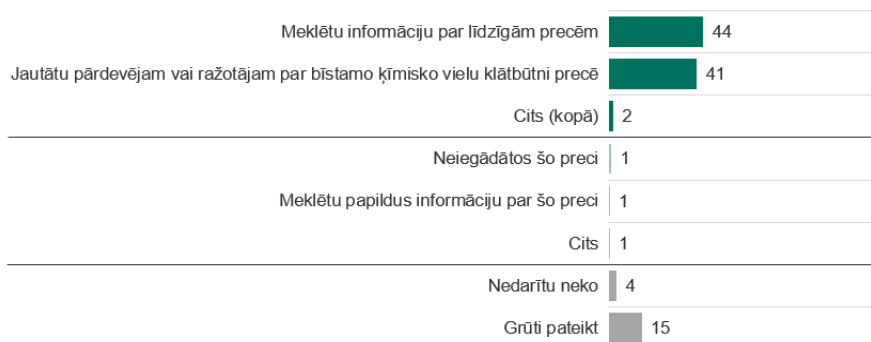
11. attēls. Informācijas nodrošināšanas pienākums

Sievietes salīdzinoši biežāk uzskata, ka galvenokārt patērētājiem šāda informācija (precēs var atrasties bīstamas ķīmiskās vielas) ir jāsaņem no preces ražotāja, savukārt vīrieši uzskata, ka atbildīgajam par patērētāju informēšanu šajā gadījumā galvenokārt ir jābūt preces tirgotājam.

2.10. Iedzīvotāju rīcība

Situācijā, kad rodas aizdomas, ka prece varētu saturēt bīstamas ķīmiskās vielas, Latvijas iedzīvotāji **meklētu informāciju par līdzīgām precēm (44%)**, kā arī **konsultētos ar pārdevēju vai ražotāju (41%)** (12. attēls).

Q10. Ja Jūs domājat, ka prece satur bīstamas ķīmiskās vielas, kāda būtu Jūsu turpmākā rīcība?
%

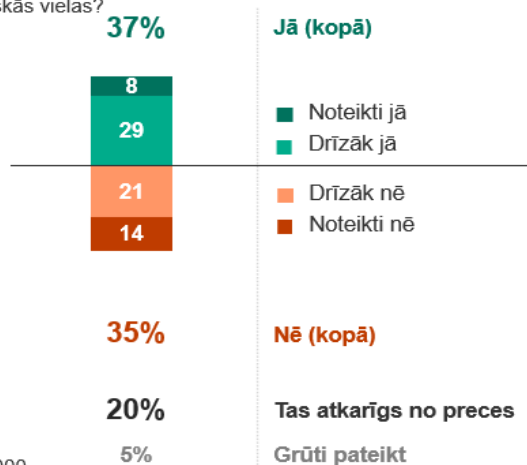
Bāze: Visi respondenti, n=1000

12. attēls. Rīcība aizdomu gadījumā

Daļai iedzīvotāju (15%) bija grūtības atbildēt uz šo jautājumu, no kā var secināt, ka viņi, iespējams, līdz šim nav saskārušies ar šādu situāciju.

37% Latvijas iedzīvotāju noteikti vai drīzāk ir gatavi maksāt vairāk par preci, ja tirdzniecības vietā būtu nodrošināta informācija, ka tā nesatur bīstamas ķīmiskās vielas (13. attēls). Savukārt 35% ir pretējās domās, un drīzāk vai noteikti nav gatavi maksāt vairāk par preci šādas informācijas dēļ.

Q11. Vai Jūs būtu gatavs/-a maksāt vairāk par preci, ja tirdzniecības vietā būtu nodrošināta informācija, ka tā nesatur bīstamas ķīmiskās vielas?
%

Bāze: Visi respondenti, n=1000

13. attēls. Gatavība maksāt vairāk, ja ir izvietota informācija par bīstamo ķīmisko vielu neesamību precē

Salīdzinoši biežāk ir gatavi maksāt vairāk iedzīvotāji, kuri regulāri interesējas par bīstamo ķīmisko vielu ietekmi uz vidi un veselību, savukārt nav gatavi maksāt vairāk tie, kuri par šo tematu neinteresējas.

3. Sabiedriskā doma Eiropas Savienībā

Aptaujas rezultātu apkopošanas laikā pēdējā Eiropas Savienības sabiedriskās domas aptauja bija Standarta Eurobarometrs 96 Ziema 2021 -2022 (norises laiks no 18. janvāra līdz 14. februārim). Arī šajā aptaujā netika specifiski izdalīti jautājumi par bīstamajām ķīmiskajām vielām, dažos jautājumos minēta vide un klimata pārmaiņas (pie atbilstošiem variantiem).

Vissvarīgākās problēmas, ar kurām šobrīd saskaras ES, pēc Latvijas pilsoņu domām, ir cenu pieaugums/ inflācija/ dzīves dārdzība (LV - 32%, ES27 - 24%), energoapgāde (LV – 30%, ES27 – 16%) un imigrācija (LV – 28%, ES27 – 22%).

Šīm problēmām, pēc Latvijas pilsoņu domām, seko ekonomiskās situācija (LV – 24%). Salīdzinoši retāk, kā problēmas, ar kurām šobrīd saskaras ES, tiek norādītas vide un klimata pārmaiņas (LV- 12%) un veselības aprūpe (LV- 12%).

Lūgti izteikt savu viedokli par to, kuri no mērķiem būtu jāuzskata par prioritāriem Eiropas zaļajā kursā (vides aizsardzībai un cīņai pret klimata pārmaiņām veltītajā pasākumu kopumā), Latvijas pilsoņi visizteiktāk atbalsta cīņu pret plastmasas atkritumiem un vadošās lomas uzņemšanos jautājumā par vienreizlietojamiem plastmasas izstrādājumiem.

Savukārt ES dalībvalstu pilsoņi kā vissvarīgākās problēmas, ar kurām šobrīd saskaras ES, ir norādījuši vidi un klimata pārmaiņas (LV – 12%, ES27 – 26%) un cenu pieaugumu / inflāciju/ dzīves dārdzību.⁴

⁴ Standard Eurobarometer 96 - Winter 2021-2022, <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2553>

Pielikums

1. Pielikums

Latvijas iedzīvotāju attieksme un informētība par īpaši bīstamajām ķīmiskajām vielām izstrādājumos (A4)

Aptauja w04 CAWI-bus (datorizētās intervijas internetā) ietvaros

IEVADA TEKSTS

Turpinājumā jautājumi par sabiedrības informētību, ieinteresētību un gatavību iesaistīties komunikācijā par bīstamām ķīmiskām vielām*.

**Bīstamās ķīmiskās vielas ir vielas, kurām var būt nopietna un nereti neatgriezeniska ietekme uz cilvēku veselību un vidi, piemēram, tās var izraisīt audzēju veidošanos, kaitēt reproduktīvajai funkcijai vai uzkrāties organismā.*

ANKETA

Informētība un ieinteresētība

FILTRS: Visi respondenti

(Viena atbilde)

Q1. Vai Jūs interesējaties par bīstamo ķīmisko vielu ietekmēm uz vidi un veselību?

1. Jā, regulāri
 2. Jā, nedaudz, šad un tad
 3. Tikai tad, kad parādās kāda nacionāla/ globāla mēroga aktualitāte
 4. Nē
99. Grūti pateikt

FILTRS: Visi respondenti

(Viena atbilde par katru kategoriju)

Q2. Vai Jūs satrauc bīstamu ķīmisku vielu klātbūtne ikdienā lietojamās precēs, piemēram, apģērbs, rotaļlietas, elektronika, virtuves piederumi, mēbeles, rotaslietas, mājas tekstilizstrādājumi (piemēram, paklāji, spilveni, aizkari, dvieļi), gultasveļa?

	<i>Rotēt kategorijas</i>	Ļoti satrauc	Satrauc	Ne pārāk satrauc	Mani tas nesatrauc	<i>Grūti pateikt</i>
1.	Apģērbs	1	2	3	4	99
2.	Rotaļlietas	1	2	3	4	99
3.	Elektronika	1	2	3	4	99
4.	Virtuves piederumi	1	2	3	4	99
5.	Mēbeles	1	2	3	4	99
6.	Rotaslietas	1	2	3	4	99

7.	Mājas tekstilizstrādājumi	1	2	3	4	99
8.	Gultasveļa	1	2	3	4	99

FILTRS: Visi respondenti

(Viena atbilde par katru kategoriju)

Q3. Cik informēts/-a Jūs esat par bīstamo ķīmisko vielu klātbūtni produktos?

	<i>Rotēt kategorijas</i>	Labi informēts/-a	Drīzāk informēts/-a	Ne pārāk labi informēts/-a	Vispār neesmu informēts/-a	Grūti pateikt
1.	Apģērbs	1	2	3	4	99
2.	Rotaļlietas	1	2	3	4	99
3.	Elektronika	1	2	3	4	99
4.	Virtuves piederumi	1	2	3	4	99
5.	Mēbeles	1	2	3	4	99
6.	Rotaslietas	1	2	3	4	99
7.	Mājas tekstilizstrādājumi	1	2	3	4	99
8.	Gultasveļa	1	2	3	4	99

FILTRS: Visi respondenti

Q4. Kur Jūs iegūstat informāciju bīstamo ķīmisko vielu ietekmēm uz vidi un veselību?

	<i>Rotēt informācijas avotus</i>	1. Par ietekmēm uz vidi	2. Par ietekmēm uz veselību
1.	Mācību iestādē	1	2
2.	Medijos (TV, radio, drukātā prese, internets)	1	2
3.	Interneta portāli (Delfi.lv, Delfi.rus.lv, Lsm.lv, Press.lv utml.)	1	2
4.	Sociālajos medijos (Facebook, Instagram, TikTok utml.)	1	2
5.	No ģimenes un draugiem	1	2
6.	No nevalstiskajām organizācijām (NVO)	1	2
7.	Tirgotājiem/ ražotājiem	1	2
8.	Darbā/ profesionālajā vidē	1	2
9.	Citur (lūdzu norādīt): _____	1	2
10.	Neinteresējos par šo un informāciju neiegūstu	1	2

FILTRS: Visi respondenti

Q5. Vai Jūs skatāties un interesējaties par sastāvu un produktu marķējumu šādām ikdienas patēriņa preču grupām?

	<i>Rotēt kategorijas</i>	Jā	Nē	Grūti pateikt
1.				
2.				

3.				
4.	Apģērbs	1	2	99
5.	Rotaļlietas	1	2	99
6.	Elektronika	1	2	99
7.	Virtuves piederumi	1	2	99
8.	Mēbeles	1	2	99
9.	Rotaslietas	1	2	99
10.	Mājas tekstilizstrādājumi	1	2	99
11.	Gultasveļa	1	2	99

FILTRS: Visi respondenti

Q6. Vai Jūs esat izmantojis/-usi savas tiesības pieprasīt informāciju tirgotājiem (piemēram, jautāt pārdevējam, sūtīt pieprasījumu) vai ražotājiem par bīstamajām ķīmiskajām vielām precēs (piemēram, tādās ikdienas lietošanas precēs kā apģērbs, rotaļlietas, elektronika, virtuves piederumi, mēbeles)?

1. Jā, esmu izmantojis, jo zinu, kā šo informāciju pieprasīt (ja atbild apstiprinoši, tad “esmu izmantojis un saņēmis atbildi”, un “esmu izmantojis, bet neesmu saņēmis atbildi”)
2. Nē, neesmu, jo nav skaidrs, kā šādu informāciju iegūt
3. Nē, jo nezināju, ka man ir šādas tiesības pieprasīt informāciju
4. Nē, jo tas man nav svarīgi un neinteresē

FILTRS: Q6.1. uzdod, ja Q6 kods 1

Q6.1. Jūs esat izmantojis/-usi savas tiesības pieprasīt informāciju no tirgotājiem/ražotājiem par bīstamajām vielām precēs. Vai Jūs...?

1. Esat saņēmis/usi atbildi
2. Neesat saņēmis/-usi atbildi

Gatavība iesaistītie

FILTRS: Visi respondenti

Q7. Ko Jūs darītu, ja uzzinātu, ka prece, ko plānojat iegādāties, satur bīstamās ķīmiskās vielas? Lūdzu, izvēlies vienu atbildes variantu!

1. Nopirktu preci – kā parasti
2. Nopirktu preci, bet izmantotu to retāk
3. Meklētu alternatīvu, kas nesatur
4. Ja nav pieejama labāka alternatīva, es to nopirktu
5. Es nekad nepirktu preci, kas satur šādas vielas
6. Tas ir atkarīgs no preces veida
7. Es nekad neesmu saskāries/-usies ar preci, kura saturētu bīstamās ķīmiskās vielas
98. Cits (lūdzu, norādiet): _____
99. Grūti pateikt

FILTRS: Visi respondenti

Q8. Kurām preču grupām Jūs gribētu pārbaudīt bīstamo ķīmisko vielu klātbūtni, pieprasot informāciju tirgotājam vai ražotājam?

	<i>Rotēt kategorijas</i>	Noteikti gribētu	Drīzāk gribētu	Drīzāk negribētu	Noteikti negribētu	<i>Grūti pateikt</i>
1.	Apģērbs	1	2	3	4	99
2.	Elektronikas preces	1	2	3	4	99
3.	Rotallietas	1	2	3	4	99
4.	Zīdaiņu preces	1	2	3	4	99
5.	Mēbeles	1	2	3	4	99
6.	Precēs, kuras nonāk kontaktā ar pārtiku (piemēram, ūdens pudeles, virtuves piederumi, ēdiena uzglabāšanas kārbas utt.)	1	2	3	4	99
7.	Mājas tekstilizstrādājumi	1	2	3	4	99
8.	Rotaslietas	1	2	3	4	99
9.	Gultasveļa	1	2	3	4	99

FILTRS: Visi respondenti

(Viena atbilde par katru kategoriju)

Q9. Kam, Jūsaprāt, galvenokārt būtu jānodrošina pieejama informācija par to, ka tādās precēs kā apģērbs, rotaļlietas, elektronika, virtuves piederumi, mēbeles, rotaslietas, mājas tekstilizstrādājumi (piemēram, paklāji, spilveni, aizkari, dvieļi), gultasveļa var atrasties bīstamas ķīmiskās vielas?

	<i>Rotēt kategorijas</i>	Preces ražotājam	Preces tirgotājam	Preces importētājam	Pircējam informācija jāmeklē pašam	<i>Grūti pateikt</i>
1.	Apģērbs	1	2	3	4	99
2.	Rotaļlietas	1	2	3	4	99
3.	Elektronika	1	2	3	4	99
4.	Virtuves piederumi	1	2	3	4	99
5.	Mēbeles	1	2	3	4	99
6.	Mājas tekstilizstrādājumi	1	2	3	4	99
7.	Rotaslietas	1	2	3	4	99
8.	Gultasveļa	1	2	3	4	99

FILTRS: Visi respondenti

(Iespējamās vairākas atbildes, kodi 4 un 5 ir izslēdzoši)

Q10. Ja Jūs domājat, ka prece satur bīstamas ķīmiskās vielas, kāda būtu Jūsu turpmākā rīcība?

1. Jautātu pārdevējam vai ražotājam par bīstamo ķīmisko vielu klātbūtni precē
2. Meklētu informāciju par līdzīgām precēm
3. Cits (lūdzu, norādiet): _____
4. Nedarītu neko
5. Grūti pateikt

FILTRS: Visi respondenti

(Viena atbilde)

Q11. Vai Jūs būtu gatavs/-a maksāt vairāk par precī, ja tirdzniecības vietā būtu nodrošināta informācija, ka tā nesatur bīstamas ķīmiskās vielas?

1. Noteikti jā
2. Drīzāk jā
3. Drīzāk nē
4. Noteikti nē
5. Tas atkarīgs no preces
99. Grūti pateikt

Demogrāfija:

D01. **Cik Jums ir pilni gadi?**

|_|_|

D02. **Jūsu dzimums?**

1. Vīrietis
2. Sieviete

D03. **Kāda ir Jūsu tautība?**

1. Latvietis/Latviete
2. Krievs/Krieviete
3. Cita

D15 Vai Jūs esat Latvijas Republikas pilsonis/-e?

1:Jā

2:Nē

D04. **Kāda ir Jūsu augstākā iegūtā izglītība?**

- 1:Sākumskola vai nepabeigta pamatizglītība (līdz 8-9 klasēm)
- 2:Pamatizglītība (8-9 klases)
- 3:Vidējā (pabeigta vidusskola, ģimnāzija)
- 4:Profesionālā vidējā (pabeigta arodskola, arodvidusskola, tehnikums)
- 5:Augstākā (iegūta akadēmiskā augstākā vai profesionālā augstākā izglītība (bakalaurs), tai skaitā arī pabeigta koledža, maģistratūra, doktorantūra)

D05 **Vai Jūs pašlaik esat...?**

- 1:pats sev darba devējs (pašnodarbinātais, īpašnieks)
- 2:neapmaksāta persona ģimenes uzņēmumā, privātpraksē vai lauku saimniecībā
- 3:algots darbinieks (darba ņēmējs)
- 4:bērna kopšanas atvaļinājumā esoša persona (līdz 1,5 gadiem)
- 5:persona ar invaliditāti, ilgstoši darbspējīga persona
- 6:bezdarbnieks, bezdarbniece
- 7:nestrādājošs pensionārs, pensionāre
- 8:mājsaimnieks, mājsaimniece
- 9:skolēns, students

10:cits (ierakstiet): _____

D06 ja D05=1

Vai Jūs esat ...?

1. Komersants - uzņēmuma īpašnieks, uzņēmuma līdzīpašnieks
2. Individuālais komersants
3. Pašnodarbināta persona
4. Zvejnieks, zemnieks, zemnieku saimniecības īpašnieks

D07 ja D05=2,3

D07 Kāds ir jūsu ieņemamais amats?

- 1: Iestādes, uzņēmuma augstākā līmeņa vadītājs (izpilddirektors, komercdirektors, valdes priekšsēdētājs)
- 2: Vidējā līmeņa vadītājs (nodaļas vadītājs)
- 3: Augstākā līmeņa speciālists (ārsts, skolotājs, jurists, arhitekts, vecākais grāmatvedis)
- 4: Speciālists (medmāsa, laborants, tehniķis, inspektors, referents, asistents)
- 5: Pakalpojumu un tirdzniecības darbinieks (sekretāre, bibliotekārs, pasta darbinieks, pārdevējs, klientu apkalpošanas speciālists, frizieris, policists, ugunsdzēsējs)
- 6: Kvalificēts strādnieks un amatnieks; iekārtu un mašīnu operators (būvnieks, mehāniķis, konditors, šuvējs, galdnieks)
- 7: Nekvalificēts strādnieks (apkopējs, sētnieks, kurjers, dežurants, sanitārs)
- 8: Cits _____

Nodarbošanās vēlāk datu failā (no D05, D06 un D07) tik savilkta kopā šādi:

1. Pats sev darba devējs, pašnodarbināta persona
2. Vadītājs, augstākā līmeņa speciālists
3. Speciālists, darbinieks
4. Strādnieks
5. Bezdarbnieks, meklē darbu
6. Skolnieks, students
7. Mājsaimniece/ atbildīgais par mājsaimniecību
8. Pensijā

FILTRS: D05=1-3

D14 Kādā nozarē Jūs strādājat Jūsu pamata darbavietā? Par pamatdarbu tiek uzskatīts darbs, kurā Jūs nostrādājat visvairāk stundu nedēļā.

9. Lauksaimniecība un mežsaimniecība NACE A
10. Ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde NACE B
11. Apstrādes rūpniecība NACE C
12. Elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana NACE D
13. Ūdens apgāde; notekūdeņu, atkritumu apsaimniekošana un sanācija NACE E
14. Būvniecība NACE F
15. Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; automobiļu, motociklu remonts NACE G
16. Transports un uzglabāšana NACE H
17. Izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumi NACE I
18. Informācijas un komunikācijas pakalpojumi NACE J
19. Finanšu un apdrošināšanas darbības NACE K
20. Operācijas ar nekustamo īpašumu NACE L
21. Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi NACE M
22. Administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība NACE N
23. Valsts pārvalde un aizsardzība; obligātā sociālā apdrošināšana NACE O
24. Izglītība NACE P
25. Veselība un sociālā aprūpe NACE Q
26. Māksla, izklaide un atpūta NACE R
27. Citi pakalpojumi NACE S
28. Mājsaimniecību kā darba devēju darbība; pašpatēriņa preču ražošana un pakalpojumu sniegšana individuālajās mājsaimniecībās NACE T
29. Ārpusteritoriālo organizāciju un institūciju darbība NACE U
30. Cits (ierakstiet).....

Nozare vēlāk datu failā tik savilkta kopā šādi:

31. Lauksaimniecība un mežsaimniecība (A)
32. Ražošana (B-F)
33. Tirdzniecība (G)

- 34. *Pakalpojumi (H-N)*
- 35. *Cita nozare (O-U)*

D08 Kādā valodā Jūs pārsvarā runājat ģimenē?

- 1:Latviešu
- 2:Krievu
- 3:Citā

D09.1.Cik cilvēku (ieskaitot Jūs) Jūsu ģimenē dzīvo kopā ar Jums, ar kuriem Jums ir kopīga ikdienas saimniecība?

Kopā ģimenē |___|___| cilvēku

Ja respondents dzīvo viens pats → pāriet pie D10

D09.2.Vai Jūsu ģimenē pašreiz ir bērni vecumā līdz 18 gadiem?

- 1:Nav bērnu vecumā līdz 18 gadiem
- 2:lr 1 bērns
- 3:lr 2 bērni
- 4:lr 3 bērni
- 5:lr 4 vai vairāk bērnu

Ja respondents nedzīvo viens pats

D10. Kādi pagājušajā mēnesī bija Jūsu ĢIMENES IENĀKUMI PĒC NODOKĻU IETURĒŠANAS ("alga uz rokas") UZ VIENU CILVĒKU ĢIMENĒ, ņemot vērā visus ienākumus - algas, stipendijas, pabalstus, pensijas utt.?

- 1:līdz EUR 100
- 2:EUR 101-150
- 3:EUR 151-200
- 4:EUR 201-250
- 5:EUR 251-300
- 6:EUR 301-350
- 7:EUR 351-400
- 8:EUR 401-450
- 9:EUR 451-500
- 10:EUR 501-550
- 11:EUR 551-600
- 12:EUR 601-650
- 13:EUR 651-700
- 14:EUR 701-750
- 15:EUR 751-800
- 16:EUR 801-900
- 17:EUR 901-1000
- 18:EUR 1001-1100
- 19:EUR 1101-1200
- 20:EUR 1201-1300
- 21:EUR 1301-1400
- 22:EUR 1401-1500

23:Vairāk par EUR 1500

24: *Nevēlaties izpaust*

Uzdot visiem

D11. Kādi pagājušajā mēnesī bija Jūsu PERSONĪGIE IENĀKUMI pēc nodokļu IETURĒŠANAS ("alga uz rokas"), ņemot vērā visus ienākumus - algas, stipendijas, pabalstus, pensijas utt.?

1:Nav personīgo ienākumu

2:līdz EUR 100

3:EUR 101-150

4:EUR 151-200

5:EUR 201-250

6:EUR 251-300

7:EUR 301-350

8:EUR 351-400

9:EUR 401-450

10:EUR 451-500

11:EUR 501-550

12:EUR 551-600

13:EUR 601-650

14:EUR 651-700

15:EUR 701-750

16:EUR 751-800

17:EUR 801-900

18:EUR 901-1000

19:EUR 1001-1100

20:EUR 1101-1200

21:EUR 1201-1300

22:EUR 1301-1400

23:EUR 1401-1500

24:Vairāk par EUR 1500

25: *Nevēlaties izpaust*

D12. Kurā Latvijas pilsētā vai novadā Jūs dzīvojat?

Šis jaut. vēlāk datu failā tiks pārkodēts par Reģionu un Apdzīvotas vietas tipu:

Reģions

1:Rīga

2:Pierīga

3:Vidzeme

4:Kurzeme

5:Zemgale

6:Latgale

Apdzīvotas vietas tips (3)

1:Rīga

2:Pilsētas

3:Lauki

Apdzīvotas vietas tips (4)

1:Rīga

2:Lielās pilsētas

3:Parējās pilsētas

4:Lauki

Daugavpils	Bauskas novads	Jaunpils novads	Naukšēnu novads	Salaspils novads
Jēkabpils	Beverīnas novads	Jēkabpils novads	Neretas novads	Saldus novads
Jelgava	Brocēnu novads	Jelgavas novads	Nīcas novads	Saulkrastu novads
Jūrmala	Burtnieku novads	Kandavas novads	Ogres novads	Sējas novads
Liepāja	Carnikavas novads	Kārsavas novads	Olaines novads	Siguldas novads
Rēzekne	Cēsu novads	Kocēnu novads	Ozolnieku novads	Skrīveru novads
Rīga	Cesvaines novads	Kokneses novads	Pārgaujas novads	Skrundas novads
Valmiera	Ciblas novads	Krāslavas novads	Pāvilostas novads	Smiltenes novads
Ventspils	Dagdas novads	Krimuldas novads	Pļaviņu novads	Stopiņu novads
Ādažu novads	Daugavpils novads	Krustpils novads	Preiļu novads	Strenču novads
Aglonas novads	Dobeles novads	Kuldīgas novads	Priekules novads	Talsu novads
Aizkraukles novads	Dundagas novads	Ķeguma novads	Priekuļu novads	Tērvetes novads
Aizputes novads	Durbes novads	Ķekavas novads	Raunas novads	Tukuma novads
Aknīstes novads	Engures novads	Lielvārdes novads	Rēzeknes novads	Vaiņodes novads
Alojas novads	Ērgļu novads	Līgatnes novads	Riebiņu novads	Valkas novads
Alsungas novads	Garkalnes novads	Limbažu novads	Rojas novads	Varakļānu novads
Alūksnes novads	Grobiņas novads	Līvānu novads	Ropažu novads	Vārkavas novads
Amatas novads	Gulbenes novads	Lubānas novads	Rucavas novads	Vecpiebalgas novads
Apes novads	Iecavas novads	Ludzas novads	Rugāju novads	Vecumnieku novads
Auces novads	Ikšķiles novads	Madonas novads	Rūjienas novads	Ventspils novads
Babītes novads	Ilūkstes novads	Mālpils novads	Rundāles novads	Viesītes novads
Baldones novads	Inčukalna novads	Mārupes novads	Salacgrīvas novads	Viļakas novads
Baltinavas novads	Jaunjelgavas novads	Mazsalacas novads	Salas novads	Viļānu novads
Balvu novads	Jaunpiebalgas novads	Mērsraga novads		Zilupes novads

Paldies par Jūsu atsaucību!